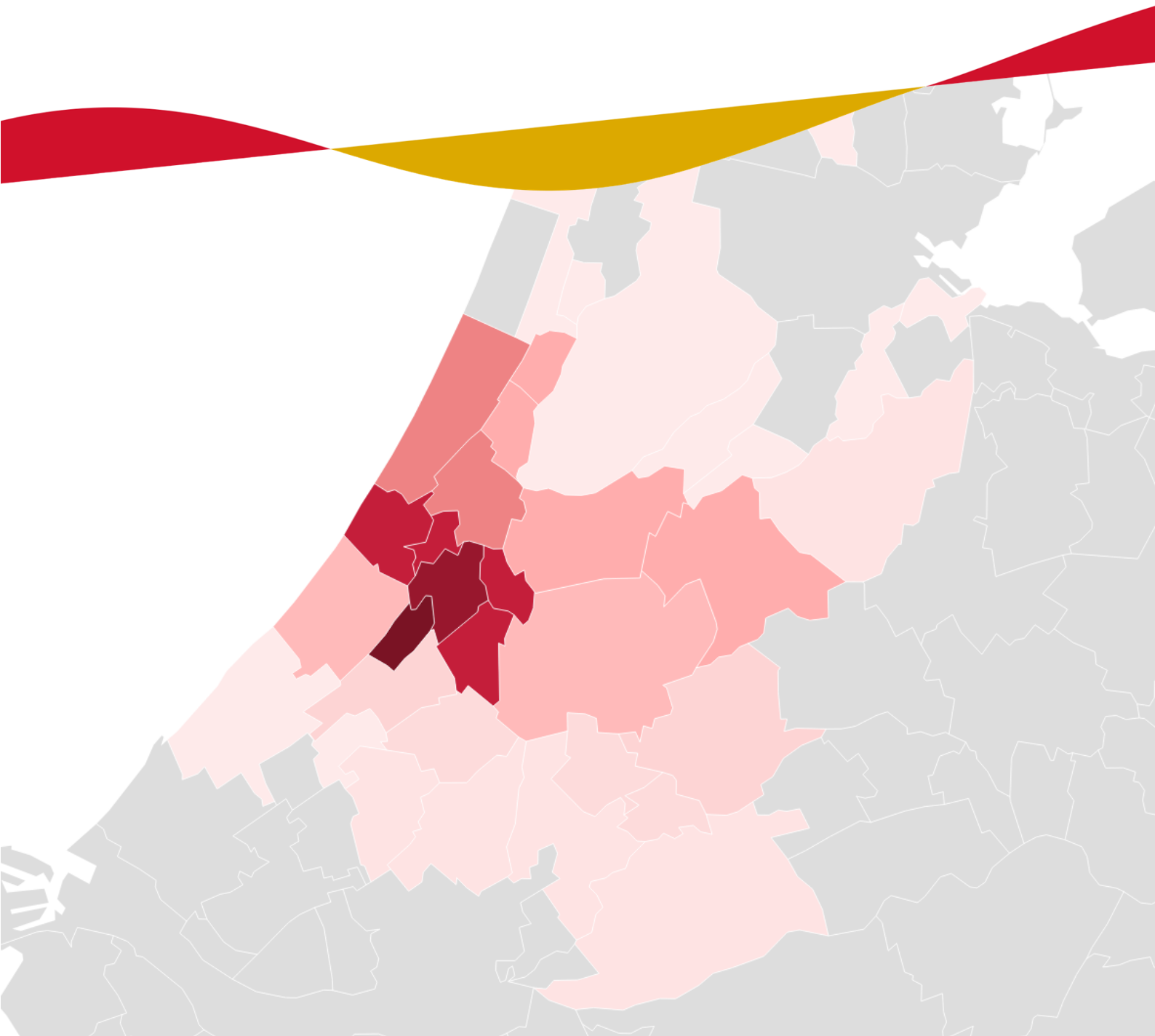
Gemeente Voorschoten

Nota samenwerken

oktober 2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4
2. Huidige samenwerkingen 5
3. Afwegingskader 7
4. Juridisch kader 11
5. Governance en sturing 14
Bijlage 1 17

1. Inleiding

Aanleiding

Om de gemeentelijke opgaven te realiseren werken we intensief samen met andere partijen, zoals partners in het dorp en medeoverheden. Deze nota is het beleidskader om samenwerkingen in goede banen te leiden. Duidelijke structuren creëren ruimte om in de samenwerkingsverbanden de aandacht naar de inhoud en uitvoering te laten gaan. Dit zorgt ervoor dat samenwerken leuk en nuttig is, en wij als overheid samen met anderen aan publieke doelen kunnen werken.

Het goed organiseren van samenwerkingen draagt bij aan het grip krijgen en houden op de samenwerkingen. Om goed te sturen zijn de informele sociale contacten belangrijk, elkaar vertrouwen vormt de basis om aan een samenwerking te gaan bouwen. Daarnaast is het belangrijk dat er heldere afspraken worden gemaakt voor als het gesprek minder soepel verloopt. Deze nota gaat bij uitstek over de structuren waarbinnen deze afspraken gemaakt kunnen worden, in de wetenschap dat de basis voor een effectieve samenwerking hiermee wel op papier staat maar nog steeds in de praktijk moet worden uitgevoerd.

Het samenwerken door middel van geformaliseerde constructies is een middel om de gemeentelijke beleidsdoelen en uitvoeringsdoelen zo goed mogelijk te realiseren. In een aantal gevallen is deze samenwerking wettelijk verplicht, zoals de deelname aan Veiligheidsregio Hollands Midden. Wanneer er geen wettelijke verplichting is, volgt de keuze voor samenwerken uit de afweging op welke manier doeltreffend (effectief) en doelmatig (efficiënt) de gemeentelijke doelen kunnen worden bereikt.

Voor het uitvoeren van gemeentelijke opgaven is het steeds vaker nodig om deze opgaven met andere partners uit te voeren. Dat kunnen zowel bestuurlijke partners in de regio zijn, triple helix samenwerkingen of partijen uit het dorp. Veel problemen en kansen houden zich niet aan administratieve grenzen. In deze nota is daarom aandacht voor de samenwerking die Voorschoten via privaatrechtelijke constructies regelt, zoals met marktpartijen en maatschappelijke organisaties, en voor samenwerking via publiekrechtelijke constructies, waarbij de medeoverheden de belangrijkste samenwerkingspartners zijn.

Het begrip verbonden partijen zoals bedoeld in het Besluit Begroting en Verantwoording beperkt zich tot de privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties waar de gemeente een bestuurlijk en financieel belang in heeft. Deze nota samenwerken is echter breder en heeft betrekking op de samenwerkingen die de gemeente vanuit een maatschappelijk, bestuurlijk of financieel belang aangaat.

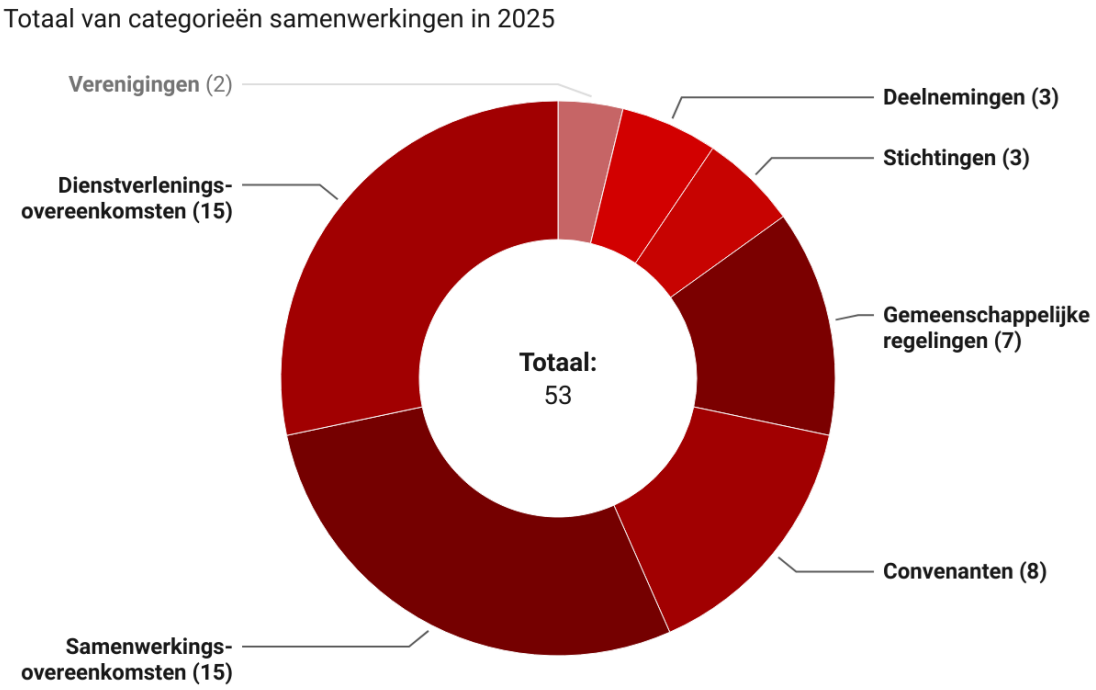
Verbonden partijen	+	Samenwerkingsverbanden
Publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerkingen waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft		Samenwerkingen die de gemeente aangaat vanuit een maatschappelijk, bestuurlijk of financieel belang

In deze nota wordt eerst een overzicht geschetst van de huidige samenwerkingen die gemeente Voorschoten heeft, daarna volgen de beleidskaders met de gebruikelijke samenwerkingsvormen en een afwegingskader dat bij besluitvorming over samenwerkingen kan worden gevolgd.

2. Huidige samenwerkingen

Samenwerkingen

Voorschoten werkt op dit moment in 53 samenwerkingen met andere partijen aan beleidsontwikkeling en uitvoering van taken. In bijlage 1 is een lijst opgenomen waar al deze samenwerkingen in staan. Het merendeel van deze samenwerkingen bestaat uit privaatrechtelijke overeenkomsten voor de uitvoering van taken.

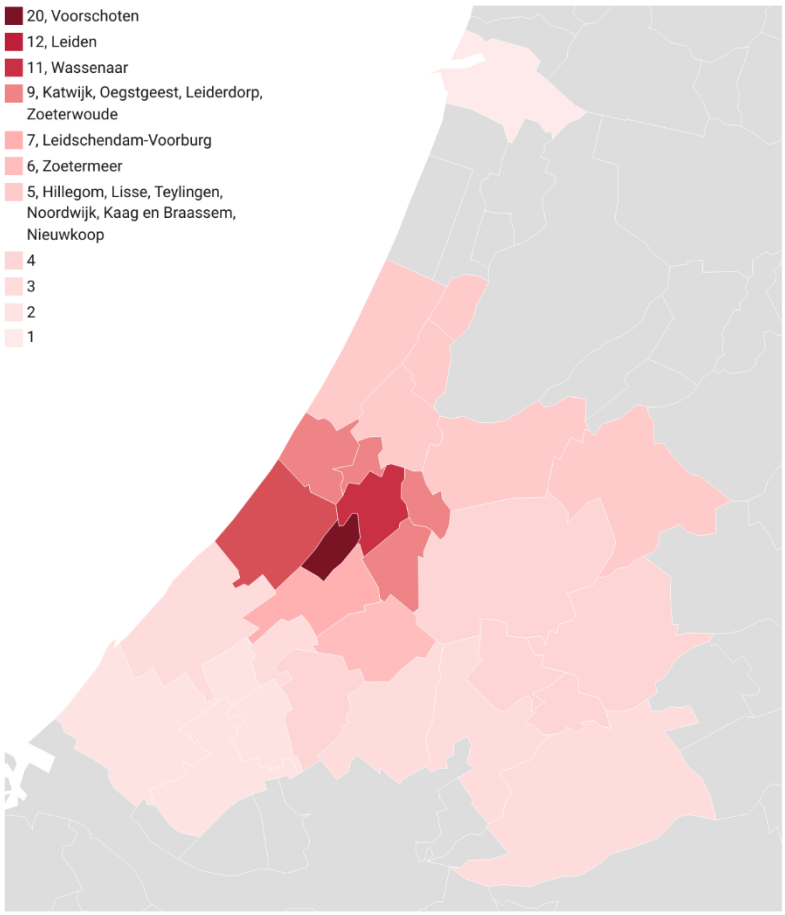

Eenduidige regionale focus

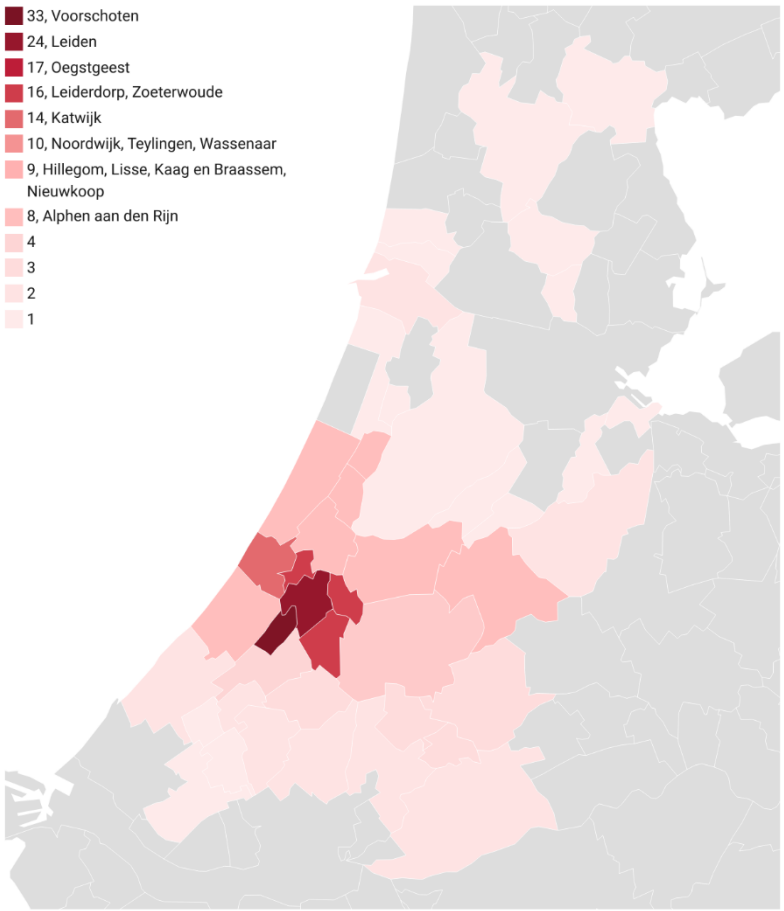
De kaarten op de volgende pagina maken inzichtelijk hoeveel samenwerkingen Voorschoten heeft met andere gemeenten. Het betreft hier een selectie van het totaal aantal samenwerkingen, op deze kaarten zijn alleen de samenwerkingen geprojecteerd waarbij Voorschoten met minimaal een andere gemeente de samenwerking is aangegaan.

Twee ontwikkelingen zijn duidelijk zichtbaar op basis van deze kaarten. In de bestuursperiode 2018-2022 heeft Voorschoten de focus op de Leidse regio en Holland Rijnland gericht. Er is een duidelijke verschuiving zichtbaar met een afname van het aantal samenwerkingen in de Haagse regio en een toename in de Leidse regio. Daarnaast is zichtbaar dat het aantal samenwerkingen toeneemt.

Van de 53 samenwerkingen waar Voorschoten aan deelneemt, zijn er 33 samenwerkingen waarbij meerdere gemeenten de samenwerking zijn aangegaan. Gemeente Leiden is daarbij de belangrijkste samenwerkingspartner. In 24 samenwerkingsverbanden zijn zowel Leiden als Voorschoten deelnemer. De andere 20 samenwerkingen zijn aangegaan met partners die geen gemeente zijn, maar bijvoorbeeld aanvullende overeenkomsten met gemeenschappelijke regelingen.

Aantal samenwerkings-verbanden met gemeenten in de regio, in 2018

Aantal samenwerkings-verbanden met gemeenten in de regio, in 2025

3. Afwegingskader

Noodzakelijke samenwerking

Er zijn verschillende aanleidingen waardoor samenwerken noodzakelijk is. Dat is primair het geval wanneer de wet dit voorschrijft, een voorbeeld hiervan is de Veiligheidsregio Hollands Midden, waarbij de Wet veiligheidsregio's voorschrijft dat de gemeenten voor de uitvoering van taken een gemeenschappelijke regeling treffen. Ook voor de gemeenschappelijke regelingen Omgevingsdienst West Holland en Hecht is er een wettelijke basis. Andere noodzakelijke samenwerkingen ontstaan uit afspraken. Zo neemt Voorschoten deel aan de RES-regio Holland Rijnland, die is ontstaan als gevolg van de afspraken uit het Klimaatakkoord.

Naast samenwerkingen die voortvloeien uit de wettelijke taken zijn er ook samenwerkingen die door andere oorzaken als noodzakelijk kunnen worden aangemerkt. Opgaven kunnen zo complex of specialistisch zijn, dat de schaal waarop ze worden geadresseerd de eigen gemeente overstijgt. Voorbeelden hiervan zijn de inkoop van specialistische jeugdhulp of het beheer van het gemeentelijke archief.

Als lokale overheid is het voor een gemeente voor de uitoefening van haar taken noodzakelijk om samenwerkingen met instanties en bedrijven aan te gaan, zoals het deelnemen aan de BNG of nutsbedrijven.

Een andere noodzakelijke aanleiding komt door de geografische ligging van de gemeente. Onze infrastructuren houden niet op bij de gemeentegrenzen, of het nu gaat om wegen, elektriciteitskabels of andere structuren. Voor de ontwikkeling en het beheer werken we samen met medeoverheden en marktpartijen.

Gewenste samenwerking

Op de volgende pagina is een stroomschema opgenomen om af te wegen of een publiek belang zich leent om met andere partijen samen behartigd te worden. Deze is bedoeld om af te wegen of samenwerking bijdraagt aan het behalen van de beleidsambities en het uitvoeren van (wettelijke) taken.

De meeste samenwerkingen ontstaan uit de bestuurlijke wens om een kwaliteitsniveau, efficiencyniveau of effectiviteitsniveau te halen die niet kan worden behaald door het zelfstandig uitvoeren van taken. Er bestaat niet een vooraf vast te stellen optimale schaal waarop opgaven worden geadresseerd. De samenwerkingsvoordelen verschillen sterk per opgave. Inhoudelijke motivatie om samen te werken, ongeacht of dat in het publieke domein is of met marktpartijen of maatschappelijke partners, volgt na een inhoudelijke afweging hoe de beleidsdoelstelling en wettelijke taken het beste kunnen worden uitgevoerd. Vanuit dit perspectief is samenwerken een middel om de gemeentelijke doelstellingen zo goed mogelijk uit te kunnen voeren.

Stroomschema aangaan samenwerkingen

Het onderstaande stroomschema biedt een afwegingskader om te besluiten welke opgaven geschikt zijn om in een samenwerkingsconstructie onder te brengen. Het doel van dit afwegingskader is om op een transparante en systematische wijze af te wegen of samenwerken een bruikbaar instrument is en ook welke samenwerkingsvorm past bij de opgave.

Afwegingskader voor het aangaan van een samenwerking.

Verlengen of beëindigen van een samenwerking

Een samenwerking wordt opgestart om een doel te bereiken dat minder goed in eigen beheer te bereiken is. De praktijk kan echter weerbarstig zijn. Wat regelmatig gebeurt bij samenwerkingen is dat er een verschil in ambitie of belangen is tussen de deelnemers. Dit kan leiden tot spanning die het behalen van het beoogde resultaat in de weg staat. Hierdoor ontstaat het dilemma om door te gaan, al dan niet in een gewijzigde vorm of de samenwerking te stoppen.

Naast een inhoudelijke motivatie om verlenging of beëindiging te overwegen is er ook een procesmatige. Veel samenwerkingen worden voor een bepaalde tijd ingericht en hebben een einddatum waarop de samenwerking stopt. Vaak wordt voorafgaand aan de beëindiging geëvalueerd of het voortzetten van de samenwerking kansrijk is. Als dat zo is wordt voor een nieuwe periode een vergelijkbare of identieke samenwerking aangegaan.

Stappen voor het verlengen van een samenwerking

1. Evalueren
2. Formuleren waarde van continueren samenwerking
3. Herijking, continuering of uitbreiding van de samenwerking

Stappen voor beëindigen

1. Evalueren
   Met de andere partijen conclusies trekken over het functioneren en het beëindigen van de samenwerking
2. Gemaakte afspraken in kaart brengen
   Wat is in de overeenkomst of oprichtingsakte opgenomen over het beëindigen en kan daar een exitstrategie op worden ontwikkeld?
3. Gevolgen en risico's in kaart brengen
   Inzicht krijgen in de effecten van het beëindigen en de (financiële) risico's

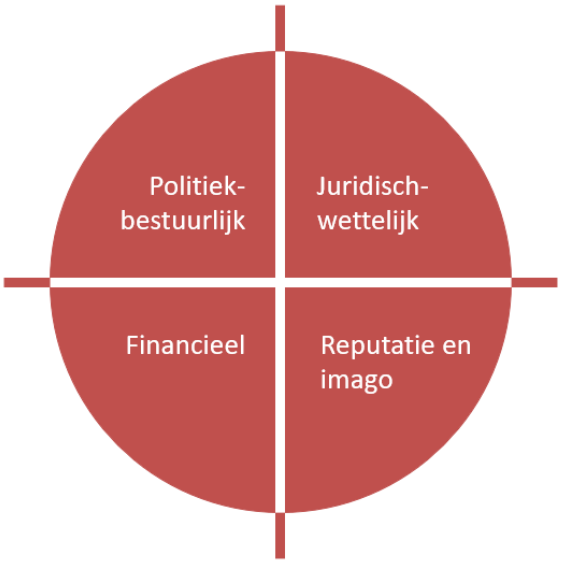
Uitvoering beëindiging

4. Liquidatieplan laten vaststellen
5. Implementeren en (indien van toepassing) ontvlechten
   Uitvoeren liquidatieplan en het ontvlechten van mensen, middelen en materialen

Als er geen liquidatieplan hoeft te worden gemaakt en uitgevoerd, bestaat de laatste stap van het beëindigen van een samenwerking uit het gezamenlijk afronden. In een regio waarin veel wordt samengewerkt zullen er altijd contacten blijven en is het belangrijk dat de relaties goed blijven.

Risicokompas

Sommige samenwerkingen kennen meer risico's dan andere; deze verdienen daarom meer aandacht. Aan de hand van een risicokompas wordt het risicoprofiel van een samenwerking bepaald: een samenwerking wordt daarbij ingedeeld volgens een laag, gemiddeld of hoog risicoprofiel. Als de uitvoering daar aanleiding voor geeft, kan in specifieke gevallen deze frequentie worden verhoogd.

De beoordeling van het risico vindt plaats aan de hand van de onderstaande indicatoren.

Politiek-bestuurlijk
Naarmate de bestuurlijke invloed bij een samenwerkingsverband groter is, neemt de verantwoordelijkheid ook toe. De mate van politiek-bestuurlijke invloed wordt bepaald door bijvoorbeeld het aantal bestuursleden en het aantal bestuursleden hierin vanuit de gemeente, wel of geen deelname aan het dagelijks bestuur en/of algemeen bestuur, de mate van beleidsbepaling en de statutaire bevoegdheden van het bestuur en de mate van beleidsbepaling.

Juridisch-wettelijk
Juridische risico's worden afgewogen op basis van het (on)vermogen om te voldoen aan relevante wetten, voorschriften en standaarden. Daarnaast kunnen er risico's ontstaan wanneer grondrechten niet gerespecteerd worden of wanneer er sprake is van onrechtmatig handelen. Bezwaar en beroepsprocedures en aansprakelijkheidsstellingen kunnen eveneens tot juridische risico's leiden.

Financieel
Het financiële aspect bestaat uit meerdere aspecten: allereerst de jaarlijkse bijdrage, lening of garantstelling. Daarnaast geldt dat alle gelden die uitstaan bij een samenwerkingsverband de omvang van het financiële belang/risico van de gemeente vormen. Ten derde hoort hier ook het risico op overschrijdingen bij.

Reputatie en imago
De mate waarin een samenwerking in de belangstelling staat of zich in een spannende en/of turbulente omgeving bevindt. Wordt er over deze samenwerking gesproken in de gemeenteraad en/of in de pers? De gezamenlijke beoordeling op deze indicatoren bepaalt het risicoprofiel van een samenwerkingsverband. Naarmate het risicoprofiel hoger is, is het toezicht intensiever. Bij de vaststelling van een risicoprofiel wordt ook bepaald hoe het toezicht eruitziet. Maatregelen die we kunnen treffen bij een verhoogd risicoprofiel omvatten een hogere frequentie van tussentijdse rapportages, een hogere overlegfrequentie, een hogere frequentie van evaluaties, een doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek en aanvullende kaders door de gemeenteraad. Het bepalen van het risicoprofiel - en de eventueel gewenste toezichtsmaatregelen - gebeurt bij voorkeur integraal, in samenwerking met de inhoudelijk betrokkenen.

4. Juridisch kader

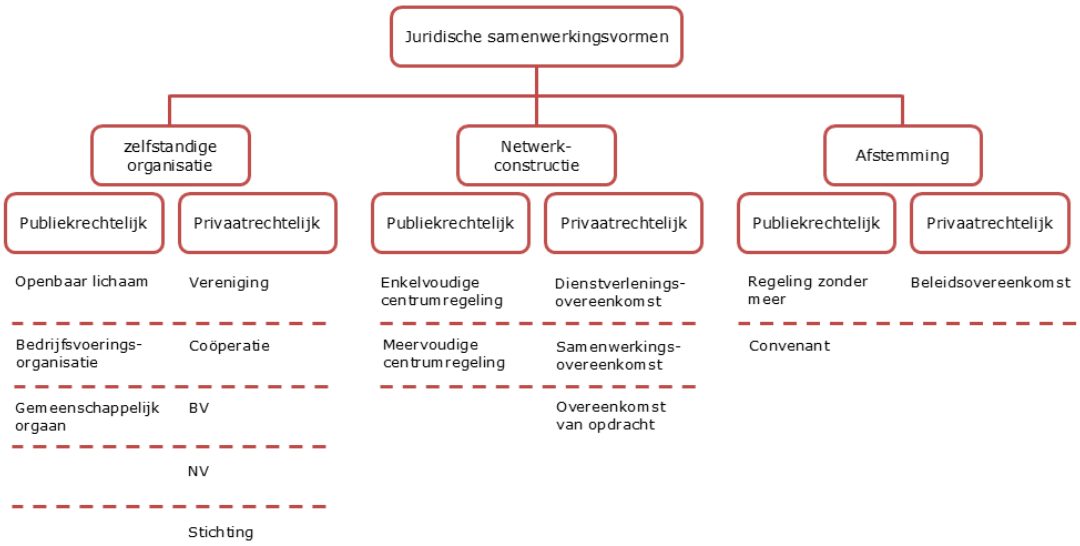
Samenwerkingsvormen

De verschillende samenwerkingsvormen zijn onder te verdelen in drie categorieën met een verschillende zwaarte van samenwerken.

Zelfstandige organisatie
De meest intensieve vormen van samenwerken vallen onder deze categorie. Het gaat om een structurele en intensieve samenwerking. Hiervoor wordt ook een zelfstandige organisatie met personeel opgezet.

Netwerkconstructie
Bij dit intensiteitsniveau worden er onderling afspraken gemaakt waarbij een van de samenwerkingspartners voor een andere in de uitvoering van taken kan voorzien. Ook worden de samenwerkingsvormen in deze categorie gebruikt als maatwerkaanvulling op een grotere samenwerking uit bovenstaande categorie.

Afstemming
Bij afstemming gaat het om bestuurlijke afspraken en samenwerking waarbij bestuurlijke afspraken niet vragen om intensieve ambtelijke uitvoering.

Schema met publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerkingen

Voor complexe samenwerkingen worden vaak meerdere instrumenten ingezet. De deelname aan een verbonden partij of een samenwerkingsverband wordt dan apart geregeld van de inhoudelijke samenwerkingsafspraken.

Voorbeeld van een gelaagde samenwerking

Gemeente Voorschoten neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling BSGR, samen met een aantal medeoverheden.

De inhoudelijke taken die door BSGR voor Voorschoten worden uitgevoerd zijn door middel van een dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente en de GR geregeld.

Gemeentewet

De gemeentewet regelt dat publieke taken door de gemeente zelf worden uitgevoerd. In artikel 160, lid 2, wordt onder andere beschreven dat het college slechts besluit tot oprichting van een privaat samenwerkingsverband, zoals een vennootschap of stichting, als hiermee het te dienen openbaar belang goed wordt behartigd. Het begrip openbaar belang wordt niet nader gedefinieerd. Het is aan gemeenten zelf om te bepalen wat onder het begrip openbaar belang wordt verstaan. Voordat een besluit over deelname aan een private samenwerking wordt genomen, zal de raad op basis van het ontwerpbesluit zijn wensen en bedenkingen kenbaar maken aan het college.

In de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zijn waarborgen opgenomen over het gebruik van bevoegdheden, besluitvormingsstructuren, beïnvloedingsmogelijkheden, toezicht, controle en openbaarheid van publiekrechtelijke samenwerkingen.

Wet gemeenschappelijke regelingen

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) richt zich op samenwerkingen tussen decentrale overheden: provincies, gemeenten en waterschappen. Er zijn vier verschillende samenwerkingsvormen, centrumregelingen vallen onder de categorie Regeling zonder meer:

1. Openbaar lichaam
2. Bedrijfsvoeringsorganisatie
3. Gemeenschappelijk orgaan
4. Regeling zonder meer

Openbaar lichaam
Een openbaar lichaam heeft een eigen rechtspersoonlijkheid en kan zelfstandig optreden, zoals het sluiten van contracten, personeel in dienst nemen of fondsen beheren. Een openbaar lichaam heeft verplicht een algemeen bestuur (AB) een voorzitter, en een dagelijks bestuur (DB). Gemeenten die deelnemen aan een openbaar lichaam kunnen zowel taken en bevoegdheden van het college als van de raad delegeren aan het openbaar lichaam.

Deze samenwerkingsvorm wordt veel gebruikt voor regionale beleidsontwikkeling en -uitvoering. Een openbaar lichaam kan als raadsregeling, gemengde regeling, collegeregeling of burgemeestersregeling worden ingericht. De participatie van raadsleden, collegeleden of burgemeesters correspondeert met de soort regeling.

Bedrijfsvoeringsorganisatie
Een bedrijfsvoeringsorganisatie is een publiekrechtelijke rechtsvorm met een enkelvoudig bestuur. Alleen colleges kunnen deelnemen aan een bedrijfsvoeringsorganisatie. Dit is een inrichtingsvormvorm die bedoeld is voor de uitvoering van beleidsneutrale taken en bedrijfsvoeringstaken.

Gemeenschappelijk orgaan
Deze samenwerkingsvorm bezit, anders dan bij bovengenoemde samenwerkingen, geen rechtspersoonlijkheid. Daardoor kan het niet zelfstandig deelnemen aan het maatschappelijke verkeer of arbeidsovereenkomsten sluiten. Een gemeenschappelijk orgaan heeft dus geen personeel in dienst, personeel is in dienst bij een van de deelnemende partijen. Een gemeenschappelijk orgaan heeft een enkelvoudig bestuur.

Centrumregeling
Dit is een lichte vorm van publiekrechtelijke samenwerking. Bij deze inrichtingsvorm worden bevoegdheden gemandateerd aan de centrumgemeente. Er kan sprake zijn van een enkelvoudige en een meervoudige constructie. Bij een enkelvoudige constructie wordt een

centrumgemeente gemandateerd die namens de andere deelnemers opereert. Bij een meervoudige constructie worden de taken via mandaat verdeeld over de deelnemers.

Regeling zonder meer
Dit is een lichte vorm van publiekrechtelijke samenwerking, bedoeld voor onderlinge afstemming. Er is geen sprake van het delegeren of mandateren van bevoegdheden. Bij deze inrichtingsvorm wordt er tussen de deelnemers een overeenkomst aangegaan waarin afspraken worden gemaakt over de samenwerking.

Burgerlijk wetboek

De juridische basis voor privaatrechtelijke samenwerkingen en bijbehorende organisaties zijn geregeld in het Burgerlijk wetboek. Naast de mogelijkheden die de Wgr biedt voor gemeenschappelijke regelingen wordt door Voorschoten vaak een samenwerking via een privaatrechtelijke samenwerking geregeld. De meest gebruikte privaatrechtelijke rechtsvormen voor samenwerkingen zijn de netwerkconstructies die via dienstverleningsovereenkomsten (of service level agreement/SLA) en samenwerkingsovereenkomsten zijn geregeld.

Besluit begroting en verantwoording

In het besluit begroting en verantwoording (BBV) is de informatievoorziening aan de gemeenteraad over verbonden partijen geregeld. In de begroting en jaarrekening is de paragraaf verbonden partijen opgenomen, waarin de beleidsmatige en financiële sturingsinformatie staat.

5. Governance en sturing

Governance

Onder governance verstaan we *het waarborgen van de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen en toezichthouden van een samenwerkingsverband, gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van de doelstellingen, en het daarover transparant communiceren en verantwoording afleggen richting de belanghebbenden*. Dit is de commissie-Scheepstra-code voor corporate governance. Voor verbonden partijen zoals gemeenschappelijke regelingen is de regie en informatiedichtheid het hoogst. De governance van een samenwerkingsverband moet aansluiten op de juridische inrichting, de complexiteit van de extern belegde taken en houdt rekening met welk bestuursorgaan bevoegd gezag is.

Sturen

De gemeente stuurt bij een samenwerking op afstand. Het (bij)sturen kan in het traject vóór de formele besluitvorming, door vooraf op de hoogte te zijn wat er speelt binnen een samenwerkingsverband. Hiervoor is regelmatig relatiebeheer met het samenwerkingsverband onmisbaar. De kracht van sturing ligt ook in het richting geven door het vooraf maken en vastleggen van de afspraken in een samenwerking via uitvoeringsafspraken over een precieze en tijdige informatievoorziening.

Beheersen

Beheersen bestaat uit een stelsel van maatregelen en procedures waarmee de gemeente de zekerheid heeft dat een samenwerkingsverband de gemeentelijke doelstellingen realiseert. Dit vindt plaats via de producten uit de planning & controlcyclus, wat betreft de verbonden partijen, of via sturingsinformatie die andere samenwerkingsverbanden verstrekken, naar aanleiding van de gemaakte afspraken. Dit biedt de noodzakelijke informatie om de uitvoering te monitoren en zo nodig bij te sturen.

Verantwoorden

Over alle opgedragen taken en gedelegeerde bevoegdheden moet een samenwerkingsverband verantwoording afleggen. Bij verantwoording gaat het om inzicht in rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. Het samenwerkingsverband moet aan de deelnemers verantwoording afleggen of het de taken binnen de gestelde kaders en tegen de afgesproken prijs uitvoert.

Toezicht

Hieronder verstaan we de controlerende activiteiten om de resultaten van het beleid te beoordelen. Aangezien er verschillende soorten samenwerkingsverbanden zijn, vullen we de toezichtsrol op verschillende manieren in, passend bij de soort samenwerking. Het uitvoeren van een risicoanalyse met criteria op financieel en bestuurlijk niveau maakt een afweging mogelijk in welke mate toezicht en de inzet van (reguliere) instrumenten wenselijk is. Het risicokompas kan hierbij worden ingezet.

Rolverdeling tussen eigenaar en opdrachtgever

In de *eigenaarsrol* beslist de gemeente over de oprichting, de missie, de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van een samenwerkingsverband. Het gemeentebestuur is (mede) eigenaar van het samenwerkingsverband en draagt bestuurlijke verantwoordelijkheid (de gemeente neemt deel aan het bestuur of is eigenaar/aandeelhouder). De eigenaarsrol richt zich naast het inhoudelijk doel van een samenwerkingsverband vooral op de lange termijn visie, continuïteit en levensvatbaarheid van de organisatie en goed werkgeverschap.

In de *rol van klant/opdrachtgever* neemt de gemeente producten en diensten af van een samenwerkingsverband. In deze rol streeft de gemeente in het algemeen naar een zo goed mogelijk product tegen een zo laag mogelijke prijs (beleidsmatige aansturing). Daarnaast kunnen er andere doelen geformuleerd worden, zoals duurzaamheidsdoelen en maatschappelijke doelen.

Beide rollen kunnen zowel ambtelijk als bestuurlijk spelen. Tussen beide rollen en de belangen die samenhangen met eigenaar- en opdrachtgeverschap kan een spanningsveld ontstaan. Het belang van de opdrachtgever (bijvoorbeeld dienstverlening tegen een zo laag mogelijk tarief) kan bijvoorbeeld botsen met het belang de eigenaar van de organisatie (bijvoorbeeld goed werkgeverschap en continuïteit van de organisatie).

Rol gemeenteraad

De begroting en de jaarrekening van de gemeente zijn belangrijke instrumenten voor de kaderstellende en controlerende taak. De sturingsinformatie zal echter niet alleen komen uit de P&C cyclus maar ook informatie die een samenwerkingsverband deelt die kan worden afgewogen tegen gemeentelijke beleidsnota's en overige bestuurlijke en politieke uitgangspunten.

De verantwoordelijkheid van de raad ten opzichte van de gemeentelijke taken of beleidsdoelstellingen verandert niet als voor een samenwerkingsverband wordt gekozen. De rol van de gemeenteraad verandert echter wel doordat de rol van de gemeenteraad niet meer op zichzelf staand is. De democratische legitimatie van een samenwerkingsverband is immers afkomstig van alle deelnemende partijen (gemeenten/waterschappen/provincie) gezamenlijk. Dit geldt primair voor de verbonden partijen. Deze inhoudelijke rol van de gemeenteraad is daarom het meest prominent bij publiekrechtelijke samenwerkingen.

Door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in 2022 is op drie punten de positie van de raad ten aanzien van controle op de gemeenschappelijke regelingen versterkt. Ten eerste gaat het om de uitbreiding van zeggenschap bij oprichting, wijziging of beëindiging van een GR. Hierdoor kan de raad eerst een zienswijze op het ontwerpbesluit geven en het besluit over de toestemming af laten hangen van de reactie van de GR via het college op de zienswijze. Daarnaast is de zienswijzemogelijkheid uitgebreid, waardoor ook politiek gevoelige besluiten of beleidsmatige keuzes door de GR voor zienswijzen aan de raad worden aangeboden. Het derde instrument is de mogelijkheid om een regionale gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen.

Rol college

Het college voert binnen de gestelde kaders het beleid uit en legt daarover verantwoording af aan de raad. Het college oefent invloed uit door vertegenwoordiging in gremia als het Dagelijks Bestuur, Algemeen Bestuur of Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) bij de desbetreffende samenwerking. Collegeleden nemen geen zitting in een Raad van Commissarissen (RvC). Om te voldoen aan de (actieve) informatieplicht staat terugkoppeling uit verbonden partijen standaard op de agenda van de commissievergaderingen.

Het college heeft bij een samenwerkingsverband een vergelijkbare rol als de raad ten opzichte van het college. De focus moet liggen op het toezicht en de verantwoording, met een grotere afstand op sturing en beheersing. Maar op het moment dat er namens de gemeente wordt plaatsgenomen in het bestuur van een samenwerkingsverband, is er sprake van een dubbele rol: die van opdrachtgever/klant en die van eigenaar/bestuurder. Hier kan een belangenconflict ontstaan, omdat wat goed is voor een samenwerkingsverband niet per se de beste oplossing is voor de gemeente.

Als het college voor de uitvoering van de taken gebruik maakt een samenwerkingsverband kan dat betekenen dat de raad meer op afstand staat (of lijkt te staan).

Rol ambtelijke organisatie

De ambtelijke organisatie is verantwoordelijk voor advies aan en ondersteuning van de bestuurders die een rol hebben in of bij een samenwerkingsverband. Door middel van het tijdig verzamelen van informatie, analyseren en het beoordelen van relevante informatie kan de aandeelhouder, commissaris of bestuurder worden geadviseerd, zodat de gemeentelijke belangen goed kunnen worden behartigd. De rolverdeling tussen het eigenaarschap en het opdrachtgeverschap is hierbij van toepassing. Beide rollen kennen andere verantwoordelijkheden, belangen en competenties van zowel bestuurlijke als ambtelijke vertegenwoordiging.

Bijlage 1

Lijst van samenwerkingsverbanden d.d. 01-10-2025

	Soort samenwerking	Naam samenwerking
1	GR (openbaar lichaam)	Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)
2	GR (openbaar lichaam)	Hecht
3	GR (openbaar lichaam)	Omgevingsdienst West Holland (ODWH)
4	GR (openbaar lichaam)	Regio Holland Rijnland
5	GR (openbaar lichaam)	Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)
6	GR (bedrijfsvoeringsregeling)	Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (SOZ)
7	GR (regeling zonder meer)	Rekenkamer WVOLV
8	Convenant	Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal
9	Convenant	Afspraken CJIB invoerapplicatie feitgecodeerde overtredingen
10	Convenant	Informatievoorziening Bestuurlijke Informatie Justitiabelen (BIJ)
11	Convenant	Convenant Bluswatervoorziening
12	Convenant	Economische agenda Leidse regio 2023-2026
13	Convenant	Convenant Meeverhuizen Hulpmiddelen (WMO)
14	Convenant	Zorg- en Veiligheidshuis
15	Convenant	Regionaal Interventie en Expertisecentrum (RIEC)
16	Stichting	RIJK (Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland)
17	Stichting	Waarborgfonds Veiligheidsregio’s
18	Stichting	Key Region Leiden
19	DVO	Taken BSGR
20	DVO	Bezwaarschriften
21	DVO	Informatie- en datamanagement
22	DVO	Contractmanagement WMO Leidse Regio
23	DVO	Uitvoering toezicht WMO
24	DVO	Regionaal toezicht rechtmatigheid WMO en jeugd
25	DVO	Eerste hulp bij geldzorgen
26	DVO	Uitvoering Participatiewet
27	DVO	Multisignaal Verwijsindex (eindigt in 2026)
28	DVO	Jeugdhulp 2024-2025 SOZ
29	DVO	Beheer VRI’s (verkeersregelinstallaties)
30	DVO	Milieustraat
31	DVO	Het Warenhuis (kringloop)
32	DVO	Energieprogramma RES
33	DVO	Warmte Leidse Regio
34	SOK	Warmte Leidse Regio
35	SOK	Werk en Inkomen
36	SOK	Hollandse Plassen
37	SOK	Laaggeletterdheid WEB
38	SOK	Voorschoten voor Elkaar
39	SOK	Maatschappelijke Zorg Leidse Regio
40	SOK	Maatschappelijke Zorg Holland Rijnland
41	SOK	Bibliotheek
42	SOK	Landschapstafel Duin, Horst en Weide
43	SOK	Stichting RIJK
44	SOK	Leiden Voorschoten ontsluiting Intratuinlocatie
45	SOK	Centrum Jeugd en Gezin

46	SOK	Raad voor de Kinderbescherming
47	SOK	Beheer Flitspalen (DVOM)
48	SOK	Bevolkingszorg Regio Leiden (BRL)
49	Deelneming	Alliander
50	Deelneming	Bank Nederlandse Gemeenten
51	Deelneming	Dunea
52	Vereniging	Vereniging Nederlandse Gemeenten
53	Vereniging	Vereniging Zuid-Hollandse Gemeenten